

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

OER bij de Omgevingsvisie Sint-Michielsgestel

November 2022

St-M

Sint-Michielsgestel
geeft ruimte

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Ondertitel: NRD OER Omgevingsvisie Sint-Michiëlsgestel
Referentie: BH7677-MI-RP-221117-1154
Status: 02/Definitief
Datum: 17 november 2022
Projectnaam: Omgevingsvisie Boxtel-Gestel
Projectnummer: BH7677

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Waarom deze notitie?	4
1.1	De nieuwe omgevingsvisie	4
1.2	De omgevingseffectstudie helpt om beslissingen te nemen	4
1.3	Wat er in deze notitie staat	5
2	De omgevingsvisie tot nu toe	6
2.1	Thema's	7
2.2	Trends en ontwikkelingen	8
2.3	Het bestaande beleid	8
2.4	Droombeelden en kernkwaliteiten	9
2.5	De volgende stappen in de omgevingsvisie	10
3	Het omgevingseffectrapport	10
	Stap 2: het beoordelingskader	10
	Stap 3: de leefomgeving nu en in de toekomst	12
	Stap 4: het 'rad van de leefomgeving'	13
	Stap 5: de kansen en risico's van nieuw beleid in beeld brengen	14
	Stap 5a: de beoordeling van alternatieven voor nieuw beleid	14
	Stap 5b: de beoordeling van het voorkeursalternatief	14
	Stap 6: de botsproeven	14
	Stap 7: het doelbereik	15
	Stap 8: monitoring en evaluatie	15
4	Wat is de procedure en hoe kan ik meedenken?	16
4.1	De officiële procedure	16
4.2	Je mening geven over deze NRD	17
	Begrippenlijst	18
	Bijlage 1: Trends en ontwikkelingen	20

1 Waarom deze notitie?

1.1 De nieuwe omgevingsvisie

De gemeente Sint-Michielsgestel moet voor 2024 een omgevingsvisie maken. Deze omgevingsvisie beschrijft hoe Sint-Michielsgestel zich ontwikkelt tot 2040. Een omgevingsvisie is verplicht onder de nieuwe Omgevingswet (verwacht in 2023). Op dit moment zijn er veel verschillende wetten en regels die iets zeggen over het milieu en de omgeving. De nieuwe Omgevingswet voegt deze wetten en regels samen tot één wet. Hierdoor wordt het makkelijker om wetten en regels die met elkaar te maken hebben te gebruiken.

De omgevingsvisie is een visie voor een lange periode, tot 2040. In deze visie staan de grote onderwerpen uit de leefomgeving. Voorbeelden van onderwerpen zijn wonen, verkeer, natuur, landschap, gezondheid en economie. Omdat deze onderwerpen samen bekeken worden zijn er kansen voor verbindingen tussen de onderwerpen. Maar er moeten wel keuzes gemaakt worden. Niet alles kan namelijk zomaar overal.

In de omgevingsvisie beschrijft de gemeente wat zij met de omgevingsvisie wil bereiken. Dit heten ambities. Het laat zien wat Sint-Michielsgestel in 2040 wil zijn. Met deze ambities gaat de gemeente keuzes maken voor nieuw beleid. Het is de bedoeling dat dat voor deelgebieden binnen de gemeente gedaan wordt. Een deelgebied is een kleiner deel van Sint-Michielsgestel.

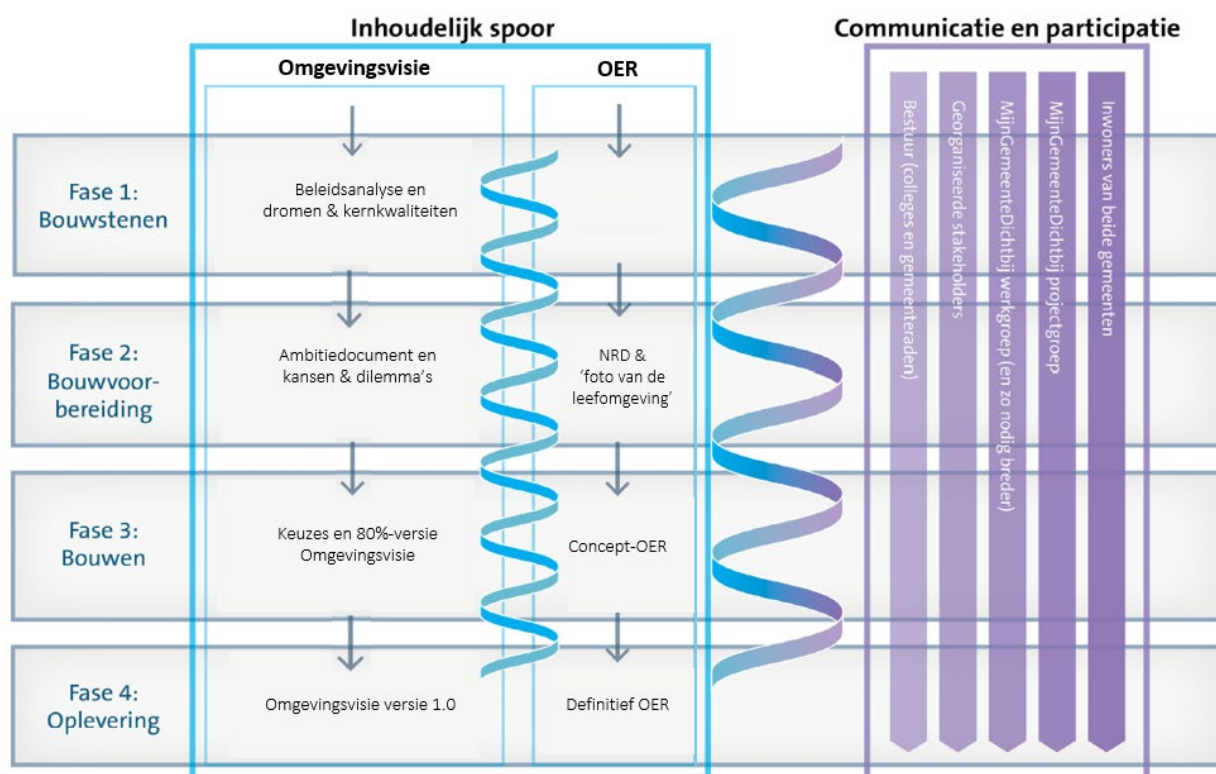
De keuzes voor nieuw beleid worden op hoofdpijnen in de omgevingsvisie opgenomen. De hoofdpijnen zijn de belangrijkste kenmerken die nog niet in detail zijn uitgewerkt. Deze verdere uitwerking van de hoofdpijnen gebeurt nadat de omgevingsvisie klaar is en vast staat. Dat kan bijvoorbeeld in omgevingsprogramma's, omgevingsplannen of ander beleid. Deze programma's en plannen kunnen met meer detail duidelijk maken wat er op welke plek precies gaat gebeuren.

1.2 De omgevingseffectstudie helpt om beslissingen te nemen

Het kan zijn dat het nieuwe beleid uit de omgevingsvisie tot belangrijke veranderingen leidt. Als dat zo is, is het in Nederland verplicht om het beleid uit de omgevingsvisie te onderbouwen met een milieueffectrapport. Zo wordt het milieu goed meegenomen in de manier waarop een beslissing wordt genomen. Omdat de omgevingsvisie over de hele leefomgeving gaat, wordt in het milieueffectrapport ook gekeken naar de hele leefomgeving. Daarom heet het milieueffectrapport bij een omgevingsvisie een omgevingseffectrapport (OER).

Het OER wordt tegelijk met de omgevingsvisie gemaakt. Het laat zien hoe de leefomgeving er nu en in de toekomst voor staat. Als er problemen zijn, dan laat het OER zien waar en hoe erg die zijn. Deze informatie kan de gemeente gebruiken om ambities te maken en keuzes voor nieuw beleid. Het OER laat ook zien welke mogelijkheden er voor nieuw beleid zijn en wat daar de gevolgen van zijn voor de leefomgeving. Met deze informatie kan de gemeente zien wat kan helpen om problemen weg te nemen of te verminderen. Ook laat het zien of ambities gehaald kunnen worden. Als de gemeente vindt dat problemen of ambities nog niet genoeg aangepakt worden, dan kan zij er voor kiezen om het nieuwe beleid nog aan te vullen. Ook kan er voor gekozen worden om dat wat al goed is nog beter te maken. Van het uiteindelijk gekozen nieuwe beleid laat het OER zien wat de gevolgen zijn voor de leefomgeving en het behalen van ambities. Als er dan nog problemen over blijven zijn, dan geeft het OER aan hoe die weggenomen of verminderd kunnen worden.

De afbeelding hieronder laat zien op hoe de omgevingsvisie en het OER op elkaar aansluiten. Helemaal links in de afbeelding staan 4 fasen. Dit zijn de verschillende stappen van het proces.

Afbeelding 1: Relatie tussen de omgevingsvisie en het OER

Dit document is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het publiceren van de NRD is het officiële startpunt van de OER-procedure. In deze notitie staat welke onderwerpen (reikwijdte) in het OER op welke manier (detailniveau) onderzocht worden. Als de NRD klaar is wordt er gestart met het maken van het OER. Dit is fase 3. De gemeente wil het OER eind 2023 klaar hebben. Dat is fase 4 en de laatste stap. Dan wordt het OER in 2024 openbaar gemaakt, samen met de omgevingsvisie.

1.3 Wat er in deze notitie staat

Deze NRD bestaat uit de volgende hoofdstukken:

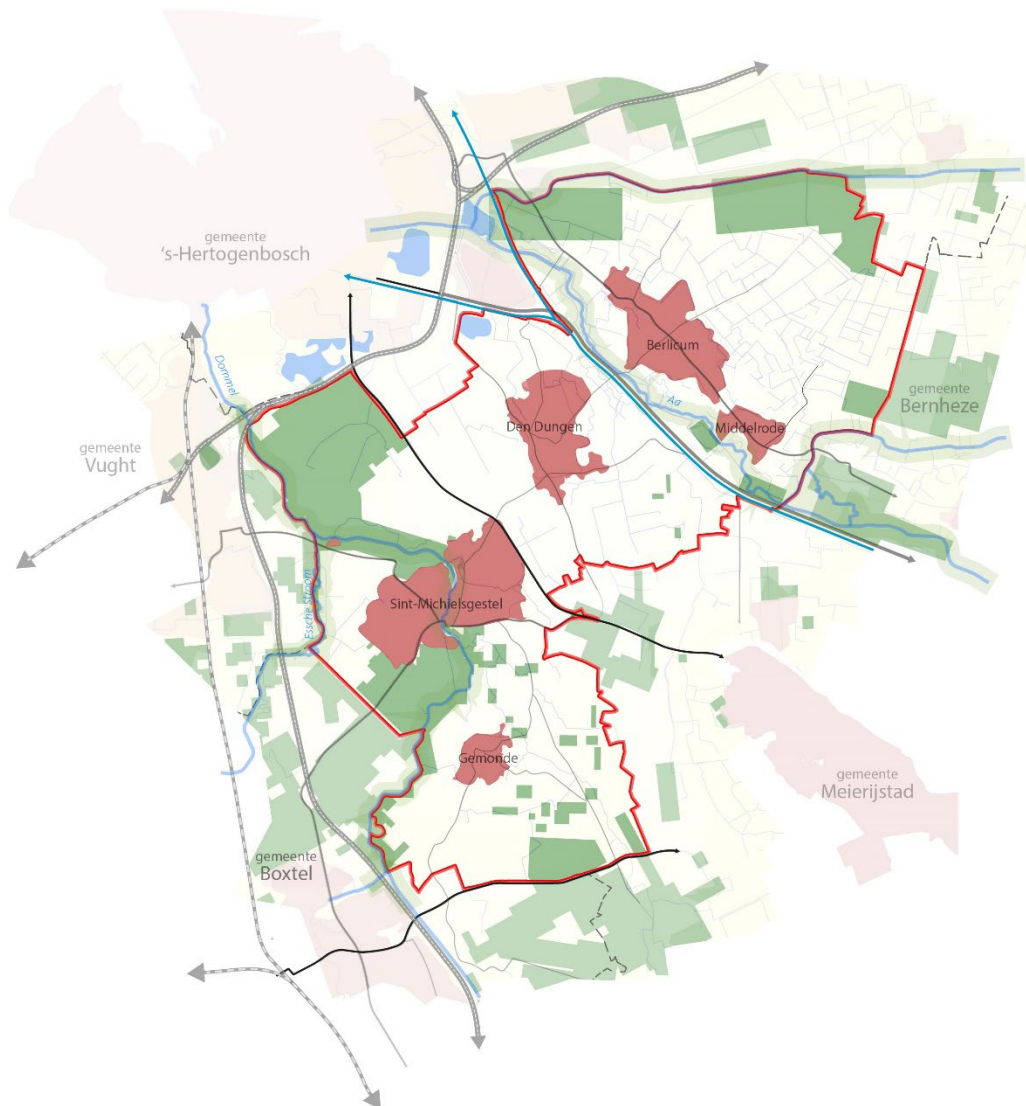
- Hoofdstuk 2: De omgevingsvisie tot nu toe
- Hoofdstuk 3: Het omgevingseffectrapport
- Hoofdstuk 4: Wat zijn de volgende stappen en hoe kan ik meedenken?

Als er moeilijke woorden in de NRD staan, dan zijn ze **dikgedrukt en onderstreept**. Deze woorden zijn in de tekst uitgelegd. De betekenis van het woord is ook opgenomen in de begrippenlijst. Deze begrippenlijst is achter in deze NRD te vinden.

2 De omgevingsvisie tot nu toe

De gemeente Sint-Michiëlsgestel ligt in de provincie Noord-Brabant. In de gemeente liggen 5 grotere dorpen: Sint-Michiëlsgestel, Gemonde, Den Dungen, Berlicum en Middelrode. Een kenmerk van de gemeente is een dorpsse, groene en rustige omgeving. In de dorpen liggen de belangrijkste voorzieningen. De dorpen zijn relatief klein, de bebouwing is afwisselend. Elk dorp heeft een eigen karakter. Het buitengebied biedt ruimte aan ontspanning en landbouw. Er zijn veel landgoederen en bossen.

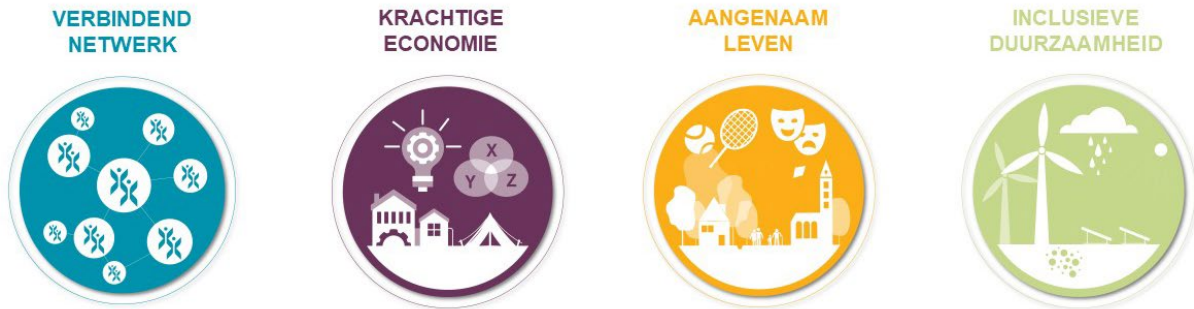
In de omgeving liggen steden als 's-Hertogenbosch, Tilburg en Eindhoven. Er zijn grotere (snel)wegen rondom Sint-Michiëlsgestel. De dorpen in de gemeente zijn forensendorpen. Dit betekent dat mensen wonen in de dorpen en vooral werken in steden in de buurt. In de afbeelding hieronder is een kaart van de gemeente Sint-Michiëlsgestel te zien.

Afbeelding 2: Ligging van Sint-Michiëlsgestel

2.1 Thema's

De omgevingsvisie wordt opgebouwd aan de hand van de onderstaande 4 hoofdthema's:

De thema's bieden structuur en steun bij de invulling van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie behandelt de thema's in samenhang met elkaar. De hoofdthema's zijn bewust zo gekozen zodat alle aspecten van de leefomgeving hierin terug kunnen komen en de verbinding wordt gelegd met het sociaal domein. De indeling van de (hoofd)thema's is geïnspireerd op de provinciale omgevingsvisie en gespecificeerd voor in de praktijk spelende thema's binnen de gemeente. Zowel de sociale, economische als ecologische aspecten komen terug in de hoofdthema's. Hiermee bieden de hoofdthema's een goede basis om op zoek te gaan naar de juiste balans tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

Verbindend Netwerk

Het hoofdthema verbindend netwerk gaat over de netwerken, zowel fysiek als sociaal. In fysieke zin gaat het hierbij om zowel de boven- als ondergrondse netwerken voor verkeer- en vervoer en de (digitale) infrastructuur. In sociale zin gaat het om netwerken die eraan bijdragen dat iedereen volwaardig mee kan doen in de samenleving.

Krachtige economie

Dit hoofdthema gaat over de economische aspecten, zoals het vestigingsklimaat in de gemeente. Ook de transitie van de landbouw en toerisme en recreatie zijn van belang voor een krachtige economie.

Aangenaam leven

Dit hoofdthema heeft betrekking op wonen en alles wat samenhangt met een aangename woonomgeving. Hieronder vallen onderwerpen, zoals het landschap en de voorzieningen, gezondheid en veiligheid.

Inclusieve duurzaamheid

Inclusieve duurzaamheid is een breed thema dat ingaat op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Klimaatadaptatie is het aanpassen aan klimaatverandering, zoals omgaan met toenemende overstromingen, droogte en hitte. Klimaatmitigatie is het voorkomen van verdere klimaatverandering door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Dit kan door het (omschakeling naar hernieuwbare energie en hergebruiken van natuurlijk hulpbronnen (circulariteit)). Ook biodiversiteit, bodem en water komen terug binnen dit hoofdthema.

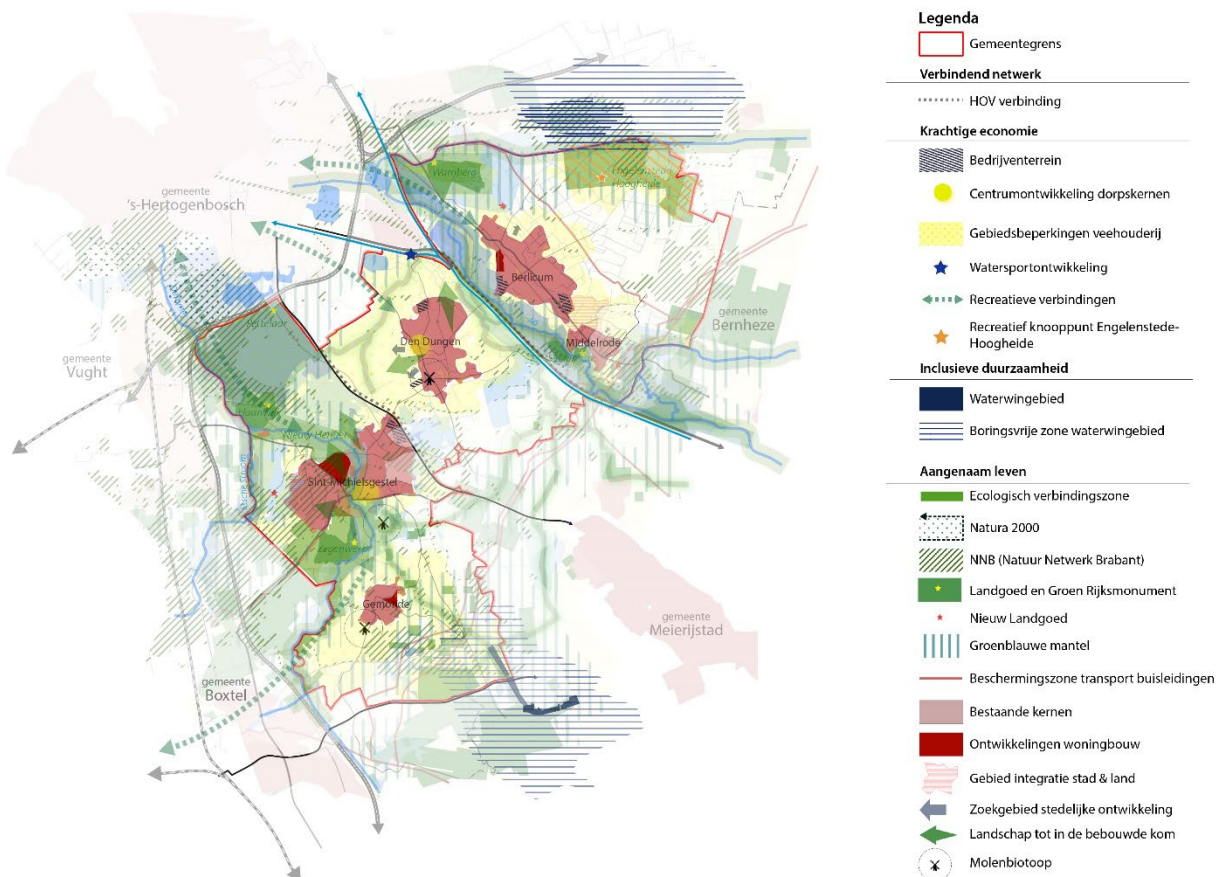
2.2 Trends en ontwikkelingen

Voor alle vier de thema's heeft de gemeente in grote lijnen **trends en ontwikkelingen** in beeld gebracht. Dat laat zien hoe de thema's in de toekomst veranderen of hetzelfde blijven. Verandering kunnen ontstaan door bijvoorbeeld nieuwe ideeën en uitvindingen of veranderingen in normen en waarden. Er zijn trends en ontwikkelingen die algemeen zijn en voor heel Nederland gelden. Ook zijn er trends en ontwikkelingen die vooral voor Sint-Michielsgestel gelden. De trends en ontwikkelingen voor Sint-Michielsgestel zijn op afbeeldingen te zien in bijlage 1 aan het eind van dit document.

2.3 Het bestaande beleid

Het beleid van de gemeente Sint-Michielsgestel bestaat uit wetten, regels, afspraken en plannen die voor de gemeente gelden. Om daar een goed beeld van te krijgen heeft de gemeente een beleidsanalyse gemaakt. De gemeente gebruikt dit als vertrekpunt voor het opstellen van de omgevingsvisie. De kaart hieronder laat een totaaloverzicht zien van al het bestaande beleid. Zo laat het zien waar er de komende jaren al wat gebeurt. Een paar voorbeelden daarvan zijn:

- Nieuwe woningen in alle dorpen van de gemeenten;
- Twee nieuwe HOV-verbindingen naar de omgeving;
- Ontwikkeling van het centrum van Sint-Michielsgestel, Berlicum en Den Dungen.

Afbeelding 3: Bestaand beleid in de gemeente Sint-Michielsgestel

2.4 Droombeelden en kernkwaliteiten

De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen meedenken met de omgevingsvisie. Daarom heeft de gemeente inwoners, organisaties en ondernemers gevraagd hoe zij Sint-Michielsgestel in de toekomst zien en wat zij belangrijk vinden. Maar ook wat de kwaliteiten zijn van Sint-Michielsgestel die in de toekomst moeten blijven bestaan. De resultaten hiervan noemt de gemeente 'droombeelden' en 'kernkwaliteiten'.

Droombeelden

De droombeelden zijn gemaakt voor elk thema. De afbeelding hieronder laat dat zien. De gemeente gebruikt deze droombeelden bij de invulling van de omgevingsvisie.

Afbeelding 4: Droombeelden van inwoners van Sint-Michielsgestel.

Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten is wat de inwoners van Sint-Michielsgestel het meest waarderen in de gemeente. 'Dorps, groen en wonen met de stad nabij' vat de belangrijkste kernkwaliteiten samen. Hiermee wordt het volgende bedoeld:

De gemeente Sint-Michielsgestel kenmerkt zich door de dorpse, groene en rustige woonomgeving. In de dorpen vind je de belangrijkste voorzieningen, terwijl je ook snel midden in de natuur staat. Door de korte afstand tot 's-Hertogenbosch kan je makkelijk gebruik maken van wat de stad te bieden heeft. Dat maakt de gemeente Sint-Michielsgestel aantrekkelijk om in te wonen.

2.5 De volgende stappen in de omgevingsvisie

Met de thema's, het bestaande beleid en de droombeelden en kernwaarden werkt de gemeente nu aan een beschrijving van wat zij met de omgevingsvisie wil bereiken. Hieruit volgen ambities, deze staan nog niet in deze NRD. Deze ambities laten dan zien waar de belangrijke **opgaven en dilemma's** liggen voor nieuw beleid.

Het nieuwe beleid wordt getoetst met een omgevingseffectrapport (OER). Het OER laat zien of het nieuwe beleid grote gevolgen heeft voor Sint-Michiëlsgestel. Die gevolgen kunnen zowel goed als slecht zijn. Deze uitkomsten kunnen gebruikt worden voor verdere aanscherping van de omgevingsvisie. Dit wordt in het volgende hoofdstuk verder beschreven.

De gemeente wil een omgevingsvisie maken waar zoveel mogelijk mensen zich in kunnen vinden. Daarom maakt de gemeente de keuzes voor nieuw beleid niet alleen. Inwoners, organisaties en ondernemers worden naar hun mening, inzichten en ideeën gevraagd. Om dit goed te kunnen doen heeft de gemeente een **participatieplan** gemaakt. Daarin staat hoe, wanneer en op welke manier de gemeente het met anderen samen wil doen. Het participatieplan is [hier](#) te vinden.

3 Het omgevingseffectrapport

Het omgevingseffectrapport (OER) toetst het nieuwe beleid uit de omgevingsvisie. Een OER bestaat uit verschillende stappen:

Stap 1: *Het maken van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), dat is dit document*

Stap 2: Het maken van een definitief beoordelingskader

Stap 3: Het omschrijven van de leefomgeving nu en in de toekomst

Stap 4: Het maken van een 'rad van de leefomgeving'

Stap 5: De kansen en risico's van nieuw beleid in beeld brengen

Stap 5a: de alternatievenbeoordeling

Stap 5b: de beoordeling van het voorkeursalternatief

Stap 6: De botsproeven

Stap 7: Het doelbereik

Stap 8: Monitoring en evaluatie

De stappen worden hieronder verder beschreven. Omdat dit document de uitkomst is van stap 1, wordt deze stap overgeslagen.

Stap 2: het beoordelingskader

In een omgevingseffectrapport (OER) worden onderwerpen onderzocht die belangrijk zijn voor de leefomgeving. Ook kan de omgevingsvisie gevolgen hebben voor deze onderwerpen. De door de gemeente gekozen thema's uit hoofdstuk 2 zijn daar het beginpunt voor. Dat noemen we hier hoofdthema's. Die bestaan uit verschillende onderdelen die met elkaar samen een hoofdthema beschrijven. Deze onderdelen noemen we subthema's. De gemeente heeft al een overzicht gemaakt van de hoofdthema's en subthema's. Dat is in de afbeelding hieronder te zien.

Afbeelding 5: Thema's en sub-thema's voor de omgevingsvisie Sint-Michielsgestel 2040

De door de gemeente benoemde hoofd- en subthema's worden in het OER vertaald naar zogenaamde beoordelingsaspecten. Deze beoordelingsaspecten beschrijven hoe een bepaald subthema in het OER beoordeeld wordt. Het is belangrijk dat dat op een duidelijke en nauwkeurige manier gebeurt. Ook is het belangrijk dat daar informatie voor gebruikt wordt van een goede kwaliteit. Door de beoordelingsaspecten goed aan te laten sluiten op ambities kan het OER goed helpen om te laten zien of ambities gehaald kunnen worden.

Het overzicht van alle beoordelingsaspecten heet in het OER het **beoordelingskader**. Hieronder is het definitieve beoordelingskader te zien. In het OER wordt het beoordelingskader gebruikt om de gevolgen van de omgevingsvisie voor de leefomgeving in beeld te brengen.

Tabel 1: Het definitieve beoordelingskader OER

Hoofdthema	Sub-thema	Beoordelingsaspect OER
Verbindend netwerk	Iedereen kan mee doen	Maatschappelijke deelname
	Bereikbaarheid	Fiets- en wandelnetwerk, duurzame en slimme mobiliteit, doorstroming en bereikbaarheid
	Openbaar vervoer	Ontsluitingskwaliteit OV
Krachtige economie	Arbeidsmarkt	Werkgelegenheid en arbeidsmarkt
	Vestigingsklimaat	Werklocaties
	Toerisme en recreatie	Toerisme en recreatie
	Duurzame landbouw	Duurzame landbouw
Inclusieve duurzaamheid	Afval en grondstoffen	Afval en grondstoffen
	Energie- en warmtetransitie	Duurzame energieopwekking, energiebesparing, broeikasgassen
	Klimaatadaptatie	Wateroverlast, hitte, droogte
	Bodem, water en ondergrond	Bodemkwaliteit, oppervlaktewater, grondwater
Aangenaam leven	Natuur	Beschermde natuur (Natura 2000), Natuurnetwerk Brabant en EVZ, biodiversiteit, groene leefomgeving
	Landschap, cultuurhistorie, erfgoed en archeologie	Landschap, cultuurhistorie, erfgoed en archeologie
	Veiligheid	Omgevingsveiligheid, verkeersveiligheid, sociale veiligheid
	Milieu	Geurhinder, geluidhinder, luchtkwaliteit
	Gezondheid	Beweegvriendelijke leefomgeving
	Wonen en voorzieningen	Passend woningaanbod, passend voorzieningenaanbod

Stap 3: de leefomgeving nu en in de toekomst

Om de gevolgen van het nieuwe beleid te kunnen zien is het belangrijk te weten hoe het nu en in de toekomst is in Sint-Michielsgestel. De beschrijving van de situatie nu en in de toekomst heet de 'foto van de leefomgeving'. In deze 'foto' wordt voor elk thema beoordeeld wat de kwaliteit nu is en in de toekomst als er geen omgevingsvisie zou zijn. Uit de beoordeling blijkt of het goed gaat of dat er problemen of knelpunten zijn. Hiervoor worden smileys gebruikt zoals hieronder te zien is.

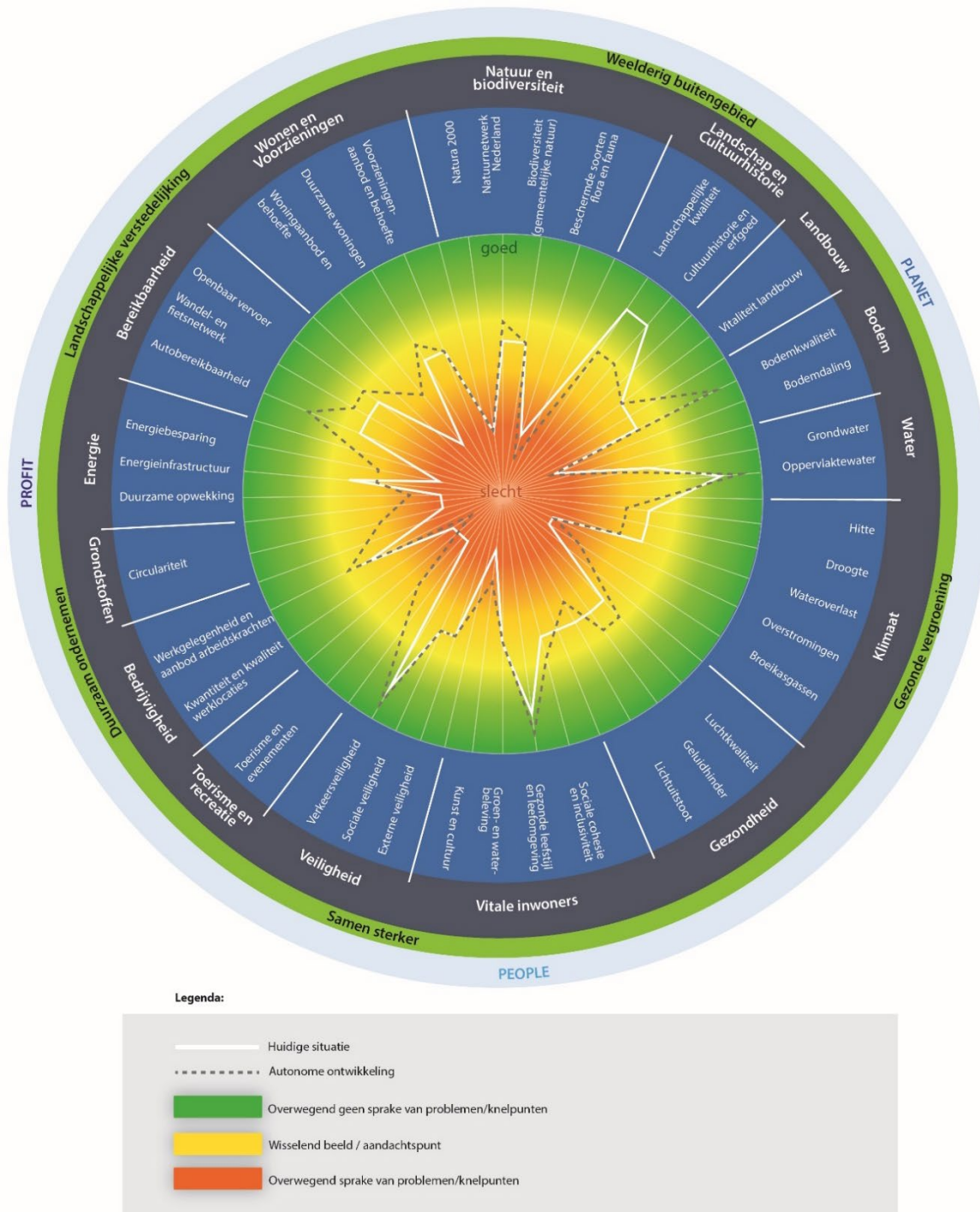
Betekenis

- Het gaat goed, er zijn (bijna) geen problemen
- Het kan beter, er zijn problemen
- Het gaat slecht, er zijn veel problemen

Hoe de leefomgeving nu is wordt de huidige situatie genoemd. Hoe het zal zijn in de toekomst zonder omgevingsvisie wordt de autonome ontwikkeling genoemd. Dat wordt in het OER gedaan voor het jaar 2040.

Stap 4: het 'rad van de leefomgeving'

De resultaten van de foto van de leefomgeving worden samengevat in een **rad van de leefomgeving**. Een voorbeeld van een rad is te zien in de afbeelding hieronder. Dit is een voorbeeld uit een andere gemeente, dus niet Sint-Michielsgestel. Met het rad is snel te zien voor welke onderwerpen er problemen zijn. Bij het Rad wordt een kaart gemaakt. De kaart laat zien waar de problemen vooral optreden. Dat kan de gemeente dan gebruiken om keuzes te maken voor nieuw beleid in de omgevingsvisie.

Afbeelding 6: Voorbeeld 'rad van de leefomgeving'

Stap 5: de kansen en risico's van nieuw beleid in beeld brengen

De keuze voor het nieuwe beleid dat de gemeente in de omgevingsvisie opneemt wordt in het OER vergeleken met de situatie zonder omgevingsvisie. De omgevingsvisie beschrijft hoofdlijnen voor nieuw beleid. Die worden later nog verder uitgewerkt in bijvoorbeeld programma's of een omgevingsplan. De gevolgen van het nieuwe beleid zijn daardoor niet precies te berekenen. In het OER wordt daarom door deskundigen beoordeeld of het nieuwe beleid tot kansen voor verbeteringen leidt, of tot risico's op verslechteringen. Dit betekent dat het bij kansen mogelijk is dat de leefomgeving beter wordt door het nieuwe beleid. Bij risico's is het mogelijk dat de leefomgeving slechter wordt door het nieuwe beleid.

Stap 5a: de beoordeling van alternatieven voor nieuw beleid

Het kan zijn dat er meerdere mogelijkheden zijn voor nieuw beleid of om ambities te halen, die verschillende gevolgen voor de leefomgeving kunnen hebben. Als dat zo is maakt de gemeente eerst meerdere **alternatieven** voor het nieuwe beleid. Alternatieven beschrijven verschillende keuzes voor nieuw beleid. Of verschillende manieren om ambities te halen. In het OER wordt elk alternatief getoetst aan het beoordelingskader. Zo wordt duidelijk wat de kansen en risico's zijn van de alternatieven zijn. Het laat zien wat de verschillen zijn tussen de alternatieven en de situatie zonder omgevingsvisie.

Een veel gebruikte manier is dat elk alternatief een verschillende invulling kent vanuit vooral één bepaald thema of ambitie. De beoordeling in het OER laat dan zien wat de gevolgen van de verschillende invullingen zijn voor de leefomgeving. Onderdelen uit de verschillende alternatieven kunnen dan samengebracht worden in een voorkeursalternatief voor nieuwe beleid dat in de omgevingsvisie komt.

Stap 5b: de beoordeling van het voorkeursalternatief

Met de ambities, de foto van de leefomgeving en de resultaten van de alternatievenbeoordeling kiest de gemeente het nieuwe beleid voor in de omgevingsvisie. In een OER heet dit het **voorkeursalternatief**. Dit kan één heel alternatief zijn of een combinatie van onderdelen uit verschillende alternatieven. Ook dit nieuwe beleid wordt getoetst op kansen en risico's. De resultaten hiervan worden met de gemeente gedeeld. De gemeente kan het nieuwe beleid dan nog aanpassen of aanvullen. Bijvoorbeeld als het nieuwe beleid vooral risico's laat zien. Door het beleid aan te passen kan het aantal risico's kleiner worden. Uiteindelijk stelt de gemeente het nieuwe beleid vast. Het kan zijn dat er dan nog steeds risico's zijn. De gemeente kan dan maatregelen beschrijven om de overgebleven risico's nog kleiner te maken. In een OER heten dit **mitigerende maatregelen**.

Stap 6: de botsproeven

Nadat het voorkeursalternatief beoordeeld is, is het ook belangrijk om te weten of al het nieuwe beleid goed bij elkaar past. Dit wordt gedaan met **botsproeven**. Het kan namelijk zijn dat er op een plek meerdere ideeën zijn. De plannen kunnen elkaar sterker maken. Ze zouden ook tot strijd kunnen leiden. Niet alles is overal zomaar mogelijk. Bijvoorbeeld omdat er weinig ruimte is of omdat verschillende functies minder goed bij elkaar passen. De botsproeven vergelijken de verschillende ideeën in het beleid met elkaar. Dat laat zien of verschillende onderdelen van het nieuwe beleid samen leiden tot een kans of een risico. Een kans betekent dat de ideeën elkaar sterker maken. Een risico betekent dat de ideeën niet zonder risico's naast elkaar kunnen bestaan.

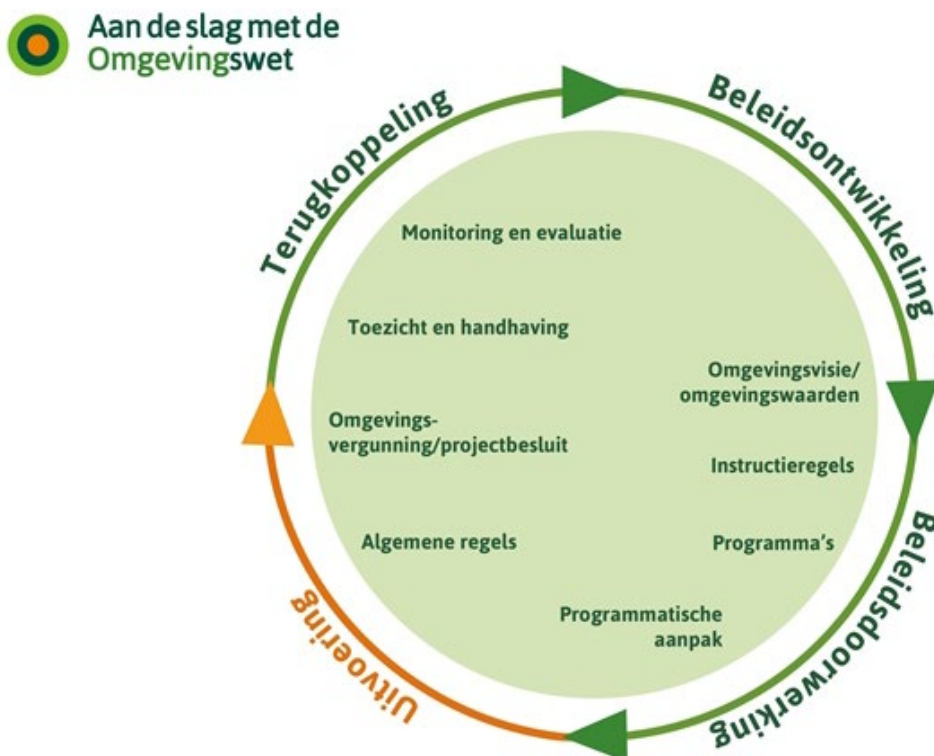
Stap 7: het doelbereik

In het begin van de omgevingsvisie zijn ambities bepaald. Het is belangrijk dat het nieuwe beleid uit de omgevingsvisie ook echt helpt om de ambities te halen. In een van de laatste stappen van het OER wordt gekeken of de ambities ook echt gehaald worden. Dit wordt **doelbereik** genoemd.

Stap 8: monitoring en evaluatie

Als laatste moet er een **monitoringsprogramma** gemaakt worden. Dit houdt de uitvoering van het nieuwe beleid in de gaten en laat zien of de ambities ook echt gehaald worden. Monitoring betekent dat bijgehouden wordt wat er door de jaren heen precies gebeurt met het nieuwe beleid. In het monitoringsprogramma legt de gemeente vast wat ze precies gaat doen om dit in beeld te brengen. Voor de monitoring kunnen de beoordelingsaspecten van het OER als beginpunt gebruikt worden. Voor deze beoordelingsaspecten is na afronding het OER bekend wat de huidige en toekomstige situatie is.

Met monitoring kan de gemeente zien of het nieuwe beleid de leefomgeving inderdaad beter of juist slechter maakt. Het kan ook zijn dat het nieuwe beleid niet leidt tot wat de gemeente verwachtte. In dat geval kan de gemeente dan bijsturen. Dat betekent dat ze het beleid aanpassen om toch tot verbeteringen te komen. Uiteindelijk laat monitoring zien of ook die aanpassing leidt tot verbetering. Dit heet een **beleidscyclus** en is te zien in de afbeelding hieronder.

Afbeelding 7: Ontwikkeling van beleid volgens de Omgevingswet

4 Wat is de procedure en hoe kan ik meedenken?

4.1 De officiële procedure

De Omgevingswet is nog niet goedgekeurd en daarom nog niet geldig. De verwachting is dat de Omgevingswet vanaf 2023 wel geldig is. Tot die tijd wordt de omgevingsvisie als structuurvisie bedoeld. Verschillende wetten schrijven voor dat er voor een structuurvisie een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd moet worden. In de wet is ook een lijst opgenomen voor welke activiteiten en ontwikkelingen een m.e.r.-plicht geldt. Deze lijst heet het besluit-milieueffectrapportage (besluit-m.e.r.). Voorbeelden van activiteiten en ontwikkelingen waarvoor dit geldt zijn:

- De aanleg van wegen, spoorwegen en binnenvaarwegen van een bepaalde lengte;
- De bouw van meer dan 2000 woningen;
- De bouw of aanpassing van een windturbinepark of verbrandingsinstallatie.

Het kan ook zijn dat in de structuurvisie nieuw beleid staat wat mogelijk verstorend is voor de natuur in Natura 2000-gebieden. Dit zijn gebieden die op Europees niveau beschermd zijn. Als onduidelijk is hoe groot de mogelijke gevolgen zijn voor dit gebied, moet hier onderzoek naar gedaan worden. Dit onderzoek heet een passende beoordeling. Voor Sint-Michielsgestel is er misschien een passende beoordeling nodig.

Als er een m.e.r.-plicht is, moet een uitgebreide m.e.r.-procedure gedaan worden. Dit betekent dat er een milieueffectrapport (MER) gemaakt wordt. In een MER wordt onderzoek gedaan naar de effecten op het milieu. In een omgevingsvisie is naast het milieu ook de omgeving belangrijk. Daarom staan er ook economische en sociale onderwerpen in de omgevingsvisie. Er wordt dus breder gekeken dan alleen naar het milieu. Daarom heet de MER voor een omgevingsvisie een omgevingseffectrapport (OER). Als er een passende beoordeling gemaakt worden, dan is dat onderdeel van het OER.

Het is wettelijk verplicht de omgevingsvisie en het OER ter inzage te leggen. Dit betekent dat deze documenten openbaar worden gemaakt. Iedereen mag het lezen en een mening erover geven. Dit kan voor een periode van 6 weken. Deze NRD is de eerste stap van het OER. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd. Hoe u hierop kunt reageren staat in hoofdstuk 4.2.

De reacties op de NRD worden door de gemeente verzameld. Op de vragen en opmerkingen wordt gereageerd. Het document met reacties heet een Nota van Antwoord. Deze vragen en opmerkingen worden ook meegenomen in het OER. Het OER wordt samen met de omgevingsvisie openbaar gemaakt. Als dat gebeurt, heeft iedereen de kans om ook hierover zijn mening te geven. Ook het OER en de omgevingsvisie liggen voor 6 weken ter inzage. Vragen of opmerkingen die binnenkomen worden door de gemeente beoordeeld. De gemeente kan dat meenemen in de definitieve omgevingsvisie.

Het OER gaan in die periode ook naar de Commissie voor de m.e.r. Dit is een onafhankelijke commissie die het OER toetst. Hierbij kijken ze of de gemeente bij het maken van de omgevingsvisie goed genoeg rekening heeft gehouden met de leefomgeving. Het OER is het document dat die informatie bevat. Daarom toetst de commissie of in het OER alles op de juiste manier is meegenomen. Ook toetst de Commissie of de juiste conclusies getrokken zijn. De reactie van de Commissie voor de m.e.r. wordt openbaar gemaakt. Dit heet een toetsingsadvies. Als uit het toetsingsadvies blijkt dat er belangrijke informatie mist, dan kan het OER nog aangepast worden.

Als alles verwerkt is, gaat de omgevingsvisie en het OER naar het bevoegd gezag. Dit is de gemeenteraad van de gemeente Sint-Michiëlsgestel. Zij moeten de omgevingsvisie goedkeuren. Als deze goedgekeurd wordt, dan is de omgevingsvisie geldig en bindend voor de gemeente.

4.2 Je mening geven over deze NRD

De NRD is **ter inzage gelegd**. Dat betekent dat iedereen deze NRD kon bekijken en zijn mening mocht geven. Dit kon zowel analoog als digitaal via <https://ovisie-st-michielsgestel.ireporting.nl/home>. Dit kon maar voor een korte periode, namelijk van 15 september tot 28 oktober 2022 (totaal 6 weken). Tijdens deze periode kon iedereen reageren op de beschreven aanpak van de omgevingsvisie en het OER. Je mening geven kon via een geschreven brief aan de gemeente of online via bovenstaande website. De Nota van Antwoord geeft antwoord op de ontvangen vragen en opmerkingen.

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
<i>Alternatieven</i>	Verschillende vormen van het nieuwe beleid voor in de omgevingsvisie
<i>Ambities</i>	Geeft op verschillende thema's aan wat de gemeente Sint-Michielsgestel in 2040 wil zijn.
<i>Autonome ontwikkeling</i>	Situatie zoals die in de toekomst is als er niks verandert
<i>Beleidscyclus</i>	Het hele proces waarin het nieuwe beleid gemaakt wordt.
<i>Beoordelingsaspecten</i>	Onderwerpen die in het OER beoordeeld worden. Op deze aspecten wordt het nieuwe beleid getoetst.
<i>Beoordelingskader</i>	Lijst met daarin de beoordelingsaspecten die onderzocht worden in het OER
<i>Besluit- milieueffectrapportage</i>	Lijst met activiteiten, plannen en projecten waarin staat of en wanneer er een m.e.r.-procedure gedaan moet worden.
<i>Botsproeven</i>	Toets om te kijken of verschillende onderdelen uit het nieuwe beleid samen ontwikkeld kunnen worden.
<i>Commissie voor de m.e.r.</i>	Een onafhankelijke commissie die de OER toetst op volledigheid
<i>Deelgebied</i>	Een kleiner deel van de gemeente, bijvoorbeeld een wijk.
<i>Doelbereik</i>	Het bepalen of de ambities (doelen) gehaald worden.
<i>Foto van de leefomgeving</i>	Het document waarin staat hoe Sint-Michielsgestel er nu en in de toekomst uit ziet als er geen omgevingsvisie is.
<i>Hoofdlijnen</i>	De belangrijkste onderdelen van de omgevingsvisie, niet precies (in detail) uitgewerkt.
<i>Milieueffectrapportage</i>	Het hele proces rond een milieueffectrapport.
<i>Milieueffectrapport (MER)</i>	Het rapport met daarin de gevolgen van een plan of project, bijvoorbeeld een omgevingsvisie.
<i>Mitigerende maatregelen</i>	Extra manieren om risico's van het plan kleiner te maken.
<i>Monitoringsprogramma</i>	Programma dat bijhoudt of de leefomgeving beter of slechter wordt door de omgevingsvisie
<i>Natura 2000-gebieden</i>	Natuurgebieden die op Europees niveau beschermd zijn, vanwege bepaalde natuurwaarden in het gebied. Bijvoorbeeld speciale dieren of planten.
<i>Nota van Antwoord</i>	Een document met daarin antwoorden op ontvangen vragen en opmerkingen uit de periode van ter inzage legging.
<i>Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)</i>	Een document waar in staat welke onderwerpen (reikwijdte) op met welke diepgang (detailniveau) onderzocht worden in het OER.
<i>Omgevingseffectrapport (OER)</i>	Het MER voor een omgevingsvisie, waarin ook sociale en economische onderwerpen zijn meegenomen.
<i>Omgevingsplannen</i>	Een vervolg van de omgevingsvisie waarin plannen specifiek zijn gemaakt. Dat betekent dat plannen meer uitgewerkt zijn.
<i>Omgevingsprogramma's</i>	Een vervolg van de omgevingsvisie waarin meerdere plannen samengenomen zijn en specifiek zijn gemaakt. Dat betekent dat plannen meer uitgewerkt zijn.
<i>Omgevingswet</i>	Nieuwe wet in Nederland waarin alle wetten die met het milieu te maken hebben zijn samengevoegd. De verwachting is dat deze wet in juli 2022 geldig wordt.
<i>Opgaven en dilemma's</i>	Belangrijke onderwerpen die naar voren zijn gekomen uit gesprekken met de bevolking en de foto van de leefomgeving. Deze worden

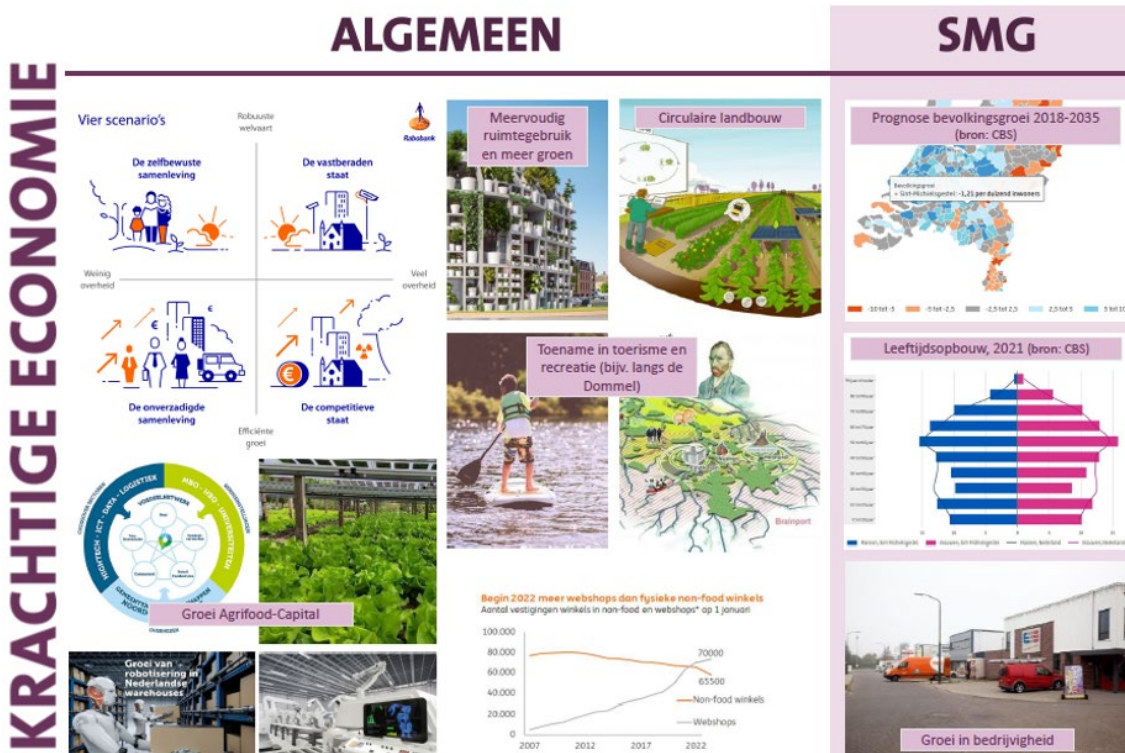
	meegenomen in het maken van het nieuwe beleid voor de omgevingsvisie.
<i>Participatieplan</i>	Plan waarin staat hoe de gemeente de bevolking (inwoners, organisaties en ondernemers) meeneemt bij het maken van de omgevingsvisie.
<i>Passende Beoordeling</i>	Document waarin de gevolgen van de omgevingsvisie op Natura 2000-gebieden onderzocht worden.
<i>Rad van de leefomgeving</i>	Een afbeelding die voor alle beoordelingsaspecten laat zien hoe de leefomgeving er nu en in de toekomst zonder omgevingsvisie uitziet. Ook laat het rad zien wat de gevolgen van de omgevingsvisie zijn voor ieder beoordelingsaspect.
<i>SMG</i>	Afkorting voor Sint-Michielsgestel
<i>Ter inzage legging</i>	De periode waarin de omgevingsvisie en het OER te lezen zijn. Dit is ook de periode waarin iedereen een mening mag geven of vragen kan stellen over de omgevingsvisie en het OER.
<i>Toetsingsadvies</i>	Een document met daarin de resultaten van de controle van het OER door de commissie voor de m.e.r.
<i>Trends en ontwikkelingen</i>	Nieuwe ideeën en uitvindingen, wensen van de bevolking of een verandering in normen en waarden.
<i>Voorkeursalternatief</i>	Het alternatief dat een plek krijgt in de omgevingsvisie en het nieuwe beleid vormt.

Bijlage 1: Trends en ontwikkelingen

* Met SMG wordt hier Sint-Michielsgestel bedoeld.

Afbeelding 0-1: Trends en ontwikkelingen voor het thema 'verbindend netwerk'

Afbeelding 0-2: Trends en ontwikkelingen voor het thema 'krachtige economie'

AANGENAAM LEVEN

ALGEMEEN

SMG

Augmented reality: actieve cultuurhistorie

Multifunctioneel centrum

Leefomgevingskwaliteit (bron: atlas van de omgeving)

- Dichtst bij de lucht (2018): 11 µg PM2.5 / m³
- Vrijstof in de lucht (2018): 16 µg NO₂ / m³
- Geluid in de omgeving: 47 dB
- Toekomst in de stad: + 0.7 °C Lox. landelijk gebied
- Schiedamschloosman: 17% van het oppervlak
- Groen binnen 500 meter: 56% van het oppervlak
- Hoe donker is het 's nachts?: 884 lichtbare steeren

50 MOOIE PLEKJES om te genieten van water

Gezonde leefstijl en leefomgeving

Gezondheidsvoordelen contact met natuur

Kortstondig contact		
Stemming Positieve gevoelens Zorgen loslaten Vrijheid Vitaliteit	Stress en aandacht Ontspanning "Ruimte in je hoofd" Concentratie Reflectie	Lichaamsfuncties ↓ Hartslag/Bloeddruk ↓ Bloedsuiker ↓ Cortisol ↓ Pijn
Regelmatig contact		
Mentale Gezondheid ↓ Depressie/Jengst ↓ Burnout ↓ ADHD Waarbaarheid Zelfvertrouwen	Welzijn Kwaliteit van leven Zelfredzaamheid Regie eigen gezondheid Zingeving	Fysieke Gezondheid ↓ Diabetes ↓ COPD ↓ Overgewicht ↓ Hart/vaat ziekten Immunoregulatie

Groen wonen

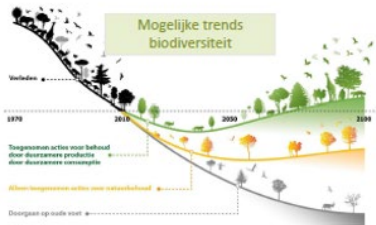

Afbeelding 0-3: Trends en ontwikkelingen voor het thema 'aangenaam leven'

INCLUSIEVE DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

SMG

Mogelijke trends biodiversiteit

Toenemende drukte in de ondergrond

Regenwater opvangen

Hergebruik en upcycling (bijv. repaircafe)

Innovatie energiesystemen (bijv. Basaltaccu)

Natuurgroep Gestel

Natuurinclusieve zonneparken

Circulariteit

Warmtenet

Dommelstroom

Afbeelding 0-4: Trends en ontwikkelingen voor het thema 'inclusieve duurzaamheid'